

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis Pœnitentiæ & Extremæ Unctionis;
necnon varia summorum Pontificum Decreta, contra Moralis corruptæ
propositiones, & alia

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput IX. Quomodo se gerere debet Confessarius erga personas sibi
ignotas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40817

CAPUT IX.

*Quomodo se gerere debet Confessarius
erga personas sibi ignotas.*

Quaest. 1. **C**ONFESSARIUS tenetur ne
interrogare suos poenitentes?

Resp. Qualitas Medici, quam Concilia & sancti Patres tribuunt Confessariis declarat eorum obligationem, in interrogandis poenitentibus, non solum de peccatis, in quæ potuerunt incidere ab ultima Confessione, sed etiam circa Confessiones præcedentes, quoties adest aliquod dubitandi motivum, utrum sufficienter peccata sua declaraverint, aut quod aliquod vitium fuerit in Confessionibus præteritis, cum sit medium necessarium, ad medelam ipsis afferendam. Quare legimus in libro de vera & falsa Poenitentia, cap. 10. qui Divo Augustino tribuitur: *Diligens igitur inquisitor, & subtilis investigator, sapienter, & quasi astute interroget à peccatore, quod forsitan ignorat, vel verecundiâ velit occultare; cognito itaque crimine, varietates ejus non dubitet investigare, & locum, & tempus, &c.*

*Can. Qui vult.
De Poenit.
dist. 6.*

*S. Th. in 4.
sentent. dist.
19. in expo-
sitione tex-
tûs.*

Quare, ut ait Divus Thomas: *Sacerdos debet perscrutari conscientiam peccatoris in Confessione, quasi Medicus vulnus, & Judex causam: Quia frequenter, quæ pro confusione confitens taceret, interrogatus revelat.*

Quaest. 2. Quomodo se gerere debet Confessarius in his interrogationibus?

Resp. Ex Angelico Doctore ibidem: *In interrogationibus faciendis tria sunt attendenda.*
 1° Primò, ut quilibet peccator interrogetur de peccatis quæ consueverunt in hominibus illius.

conditionis abundare : non enim oportet , quòd
à milite quærat de peccatis Clericorum aut
Religiosorum : aut è converso. Secundò , ut
non fiat explicita interrogatio de peccatis , nisi
de illis quæ omnibus manifesta sunt ; de aliis
autem ad inventionibus peccatorum , ita debet à
longinquo fieri interrogatio , ut si commisit , di-
cat ; si non commisit , non addiscat. Tertio ,
ut de peccatis præcipuè carnalibus non descen-
dat nimis ad particulares circumstantias , quia
hujusmodi delectabilia quantò magis in spe-
ciali considerantur , magis concupiscentiam
nata sunt movere , ut dicitur in 3. Ethic. Et
ideo potest contingere , ut Confessor talia quæ-
rens , & sibi & confitenti noceat. Quare ubi
speciem peccati , & circumstantias magis ag-
gravantes detexerit , non amplius Pœniten-
tem interrogare debet.

Quæst. 3. Quomodo se gerere debet Con-
fessarius erga pueros ?

Resp. Prudenter faciet , si fideliter sequatur ,
quod tradit S. Carolus , qui ait : *Laudabilem*
esse consuetudinem , ut parvuli quinque aut sex
annos nati , ad Confessionem accedant , quia
tunc incipiunt paulatim addiscere , seseque
assuefacere huic Sacramento. Nihilominus ra-
men Confessarius non debet Sacramentalem
absolutionem impendere iis , qui materiam non
adhibent huic Sacramento necessariam , qui-
que per ætatem nondum ejus sunt capaces :
instrui quoque debent summa cum cura à sep-
timo & octavo anno , ubi capaces primùm
incipiunt esse , de necessitate , & effectis Sa-
cramenti Pœnitentiæ , & de modo accedendi ad
hoc Sacramentum.

& introducendosi nella cognizione e poi nell'uso di questo sa-
cramento. Devono nondimò i Sacerdoti esser avvertiti di non
dare l'aboluzione Sacramentale a quelli , ne quali non si vede

S. Carol. Aeg.
tor. part. 4.
Instruct. Con-
fess.

E santa u-
sanza di far
venire li put-
ti e putte,
quantunque
non passino
cinque ò sei
anni , a uno
a uno inanzi
al Confesso-
re ; accio che
comincino , &
a poco a po-
co vadino
instruendosi

materia d'assoluzione, ne tanto uso di ragione, che si possa giudicare che siano capaci di questo Sacramento: & usaranno particolar diligenza d'instruire li putti e putte, come sono arrivati alli sette ò otto anni, secondo la capacità loro, della necessità e virtù di questo Sacramento, e modo di venire ad esso.

Quest. 4. Quomodo se gerere debet Confessarius circa personas rudes, quæ nesciunt confiteri, & ignorant præcipua Fidei Mysteria?

Resp. Debet ipsos instruere cum Christiana charitate, & patientia de Principiis Religionis, quæ scire tenentur, & si tunc non vacat, differre ad tempus opportunum, ut melius erudiat, simulque ipsis ostendat, eos sibi ipsi graviter nocuisse negligentes ea addiscere, quæ necessaria sunt ad salutem, & debet statim ipsis injungere ut Catechesi frequenter intersint: attamen non debet ipsos absolvere, si carent sufficienti notitiâ præcipuorum Fidei Mysteriorum; quia, ut ait Divus Thomas,

S. Thomas. 2. 2. q. 2. a. 7. in corp. Tam majores, quàm minores tenentur habere fidem explicitam de Mysteriis Christi.

S. Carol. Accor. part. 4. Instruct. Confessor. Et ut ait S. Carolus, ubi Confessor reperit pœnitentem suum præcipua hæc ignorare Mysteria, neque dispositum ita esse, ut ea quamprimùm addiscat, ei absolutionem minimè debet impendere, licet velle videatur ea doceri Mysteria, si olim à Confessario excitatus fuerit aut in particulari à Parocho suo, ut ea addiceret, quæ singula interrogare debet Confessarius, si sufficientem pœnitens non adhibuerit diligentiam, ut ea sciret: & in illis casibus debet illum exhortari ut Confessionem generalem faciat.

Perche dunque ogniuno è obligato, sotto pena di peccato mortale, a sapere tutti quelli articoli del Simbolo Apostolico, che sono solennizzati dalla Santa Chiesa, e quali siano, almeno quanto alla sostanza, e li comandamenti di Dio e della Santa Chiesa; per questo, trovando il Confessore, che il Penitente non sappia le sopradette cose, si non sarà disposto a impararle

De Sacram. Poenit. Cap. IX. 149

quanto prima, non deve assolverlo, ne quando si esibisca pronto di farlo, si essendo stato ammonito, non l'hà fatto.

Praxis contraria damnata est ab Innocentio XI. in Decreto contra 65. propositiones dato die 2. Martii 1679. quo duæ sequentes propositiones sunt damnatæ.

64. Propositio damnata.

Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia Mysteriorum Fidei, & etiamsi per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mystera sanctissima Trinitatis, & Incarnationis Domini Nostri Jesu-Christi.

65. Propositio damnata.

Sufficit illa Mystera semel credidisse.

Quæst. 5. Qua ratione Patres & Matresfamilias monere debet Confessarius?

Resp. Interrogare eos debet, si curam habeant filiorum & domesticorum suorum; si eos instruant, aut instrui faciant de rebus ad salutem necessariis; utrum omni cum diligentia studeant, ut eorum curæ commissi servent mandata Dei, & Ecclesiæ. Quoniam, ut ait D. Paulus: *Si quis suorum, & maximè domesticorum, curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior.* Si è contrario eos ad peccandum inducant, cogendo ut Festis diebus, ac Dominicis laborent, seu non dando tempus, ut Missæ Sacrificio intersint; si permittant, aut occasionem dent ullam, ut non observent jejunia ab Ecclesia præcepta: & in his omnibus casibus, secundum D. Carolum, Act. p. 4. in Instructione Confessorum, eos Confessarius non debet absolvere, nisi emendationem polliceantur, & promittant deinceps, majorem se familiæ suæ curam habituros: neque verò hæc ipsa sufficit promissio, si jam à Confessoribus de talibus moniti fuerint, aut etiam à Parochis, nec se correxerint: tunc differri debet.

absolutio, donec inceperint se corrigere, novæque vitæ indicia dare: interrogare quoque eos debet si filios suos removeant à sæculi pompis, quibus in Baptismo renunciarunt? an è contra passi sint, ut supra conditionem se ornent? an eorum filia indecenter induta incedant, nudoque collo & pectore, quo casu mortaliter peccant, secundum S. Carolum. Neque possunt allegare patriæ consuetudinem, quia, ut ait S. Antoninus, 2. p. tit. 4. cap. 5. §. 3. *Valde turpis & impudicus est talis usus; & ideo non servandus.* Utrum sinant filios suos frequentare choreas, comedias, & perniciosos hujusmodi cœtus, qui teste Tertulliano, *De spectaculis*, cap. 17. *Privatum sunt consistorium impudicitia.* Vide quæ diximus, Tomo 5. Tract. 5. cap. 2. q. 6. & 11. & Tract. 4. cap. 2. q. 4.

S. Carol. A. G.
p. 1. in Conc.
Provinc. 3.

Quod quidem agnovit S. Carolus eum dixit in Concilio suo Provinciali 3. *Quoniam usum nimis compertum est depravatis his temporibus & moribus, ad choreas, tripudia, saltationes, & id genus alia nunquam ferè sine multis, & iis quidem gravissimis Dei offensionibus conveniri, idque tum ob turpes cogitationes, obscenè dicta, inhonestas actiones, morum corruptelas, & perniciosas ad omnia opera carnis illecebras illis perpetuo conjunctas, &c.*

S. August. de
verb. Domi.
ni. Serm. 18.

Confessarius illis absolutionem in talibus casibus denegare debet, nisi illos videat, verè ad emendationem paratos, & polliceantur se non amplius in familiis suis talia permissuros peccata juxta Divi Augustini verba: *Nec tamen negligentes sitis in corrigendis vestris, ad curam scilicet vestram quoquo modo pertinentibus; monendo, docendo, hortando, terrendo, quibuscumque modis potestis, agite.*

De Sacram. Pœnit. Cap. IX. 191

Quia verò Patres, & Matres familias, sapè damnationem incurrunt, propter aviditatem amplificandæ domûs, & congerendi divitias, ut filios extollant, quod infinita ferè parturit mala, Confessores hac de re interrogare eos debent, ac scire si nimia rerum temporalium cura, eos non cogat negligere ea, quæ ad salutem pertinent; si aliquos ex liberis suis invitos aut reluctantes in Monasterium detru-
dant, aut ad Sacerdotium promoveri faciant, non consideratâ priùs Dei vocatione, nec habita ratione talentorum, quæ ad hæc vitæ genera requiruntur, ut alios ditiores efficiant. Vide quæ diximus, Tomo 5. Tract. 5. cap. 1. q. 8. Et Tomo 2. Tract. 2. cap. 3. q. 11.

Tandem moneant desiderium illud opum pro liberis congregandarum, esse periculosissimam tentationem, quæ Patribus familias accidere solet, juxta id quod dixit Apostolus: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, qua mergunt homines in interitum & perditionem: Radix enim omnium malorum est cupiditas.* Et Dominus Noster Jesus-Christus in Evangelio ait: *Qui non renunciat omnibus qua possidet, non potest meus esse discipulus.*

Quod explicans venerabilis Beda ait: *Distat sanè inter renuntiare omnibus, & relinquere omnia: paucorum enim perfectiorumque est relinquere omnia, curas mundi postponere, solis desideriiis æternis inhiare. Cunctorum autem fidelium est renuntiare omnibus qua possideret, hoc est, sic tenere qua mundi sunt, ut tamen per ea non teneantur in mundo: habere rem temporalem in usu, æternam in desiderio: sic terrena gerere, ut tamen totâ mente ad cælestia tendant.*

1. ad Timotheum. cap. 6. v. 9.

Lucæ 14. v. 33.

S. Beda in Homil. æstivali de Sanctis Homil. de uno Martyre. Lucæ 14.

Quest. 6. Faciendæ ne sunt aliquæ interrogaciones divitibus ?

Resp. Interrogari debent in primis circa duo eleemosynæ præcepta, quæ à paucis observantur. Alterum consistit in superfluo, quod erogari debet in pauperes, ut ait Apostolus: *Divitibus hujus sæculi præcipe, non sublime sapere, neque sperare in incerto divitiarum; sed in Deo vivo, qui præstat nobis omnia abundè: bene agere, divites fieri in bonis operibus, facillè tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant vitam æternam.* Idem præcipit Dominus noster Jesus-Christus in Evangelio, dum ait: *Quod superest, date eleemosynam.*

1. ad Timo.
th. cap. 6,
v. 17.

Luc. cap. 11.

Alterum præceptum obligat, ut largiamur etiam ex iis ipsis, quæ aliquo modo ad statum nostrum necessaria sunt, quando videmus pauperes in extrema necessitate, ut communiter asserunt sancti Patres; sanctus Basilius in Homilia de divite ait: *Quod dives iste damnatus est, quia nesciebat, se ex præcepto teneri superflua distribuere in pauperes.*

S. Tho: 2. 2.
q. 32. art. 5.
in corp.

Et Divus Thomas ait: *Sic ergo dare eleemosynam de superfluo est in præcepto, & dare eleemosynam ei, qui est in extrema necessitate: aliàs autem eleemosynas dare est in consilio.*

S. Tho: in 4.
sent. dist. 15.
q. 2. art. 1.
q. 4. ad 4.

Et idem Doctor explicans quandonam obligat præceptum de eleemosyna, sic docet: *Obligat præceptum de eleemosynis faciendis, quando apparent signa probabilia extrema necessitatis futura, nisi ei subveniatur, ut cum aliquis videt alios impotentes vel pigros ad subveniendum, & pauperem indigentem cibo & potu & aliis vita necessariis: non enim expectanda est ultima necessitas. Qui habue-*

rit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?

Quæst. 7. Quid agere debet Confessarius cum iis, qui vertantur in aliqua proxima peccati mortalis occasione, & asserunt fieri non posse, ut illam dimittant?

Resp. Debet primò illis exponere, quòd dum agitur de salute, omnia tentanda sunt, omnia sunt suscipienda, nihil omittendum: tum enim Evangelium obligat, ut ab iis etiam rebus, quæ maximè necessariæ videntur, recedamus, cum in sensu morali dicit: *Si oculus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te: expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum Corpus tuum mittatur in gehennam; & si dextera manus tua scandalizat te, abscinde eam, & projice abs te.* Quin etiam ipsa despicienda vita est, ut salus æterna comparetur; quare si pœnitens velit æternam mortem effugere, omnia forti & generoso animo dissolvenda sunt vincula, licet aliquo modo videantur necessaria, ut animæ salutem assequatur, cujus pretium æstimari nequit.

Ita sanctus Joannes Chrysostomus explicat hunc Evangelii locum, dum ait: *Etsi tantum aliquem diligas, ut eo dextri oculi utaris vice: aut ita tibi quombiam esse utilem putes, ut eum dextra manus habeas loco: & hi tamen anima tua fortassis incommendent, etiam istos à te abscinde, & quidem vim sermonis observa; non enim dixit: à talium societate discede; sed maximam separationem indicans, erue, ac projice abs te.*

Ostendendum etiam est huic pœnitenti, quòd si dimittenda foret hæc occasio ad obitum

nendam coronam, vel ad evitandam mortem infamem, nihil ei impossibile videretur; & tamen ad vitandam mortem aeternam, & caelum comparandum, renuit sibi hanc salutarem vim inferre.

S. Carol. in
Instruct. Confessor.

Perche puo accadere tal caso, ch'el penitente con tutti gli ricordi e modi che gli vengono proposti dal prudente & zelante Confessore, veramente non possa lasciare l'occasione senza pericolo o scandalo: deve il Confessore servirsi di questi rimedii. Primieramente differisca l'assoluzione sin tanto che ve-

da prova di vera emendatione. Deve proporgli quelli rimedii che gli parranno piu opportuni e necessari, come per esempio, ordinargli che non si trovi solo con la tal persona, assegnarli orationi, qualche maceratione della carne, e sopra tutto le frequenti Confessioni, & altri simili. E se dopo questa diligenza fatta da lui, o da altro Confessore precedente, non si farà emendata, non gli dia l'assoluzione sin che attualmente non habbia levata l'occasione.

Quest. 8. Quomodo se gerere debet Confessarius cum Ecclesiasticis, quando eorum conscientiae notitiam non habet?

Nihilominus tamen, si Confessarius videat, occasionem talem esse, ut ab ea vix poenitens liberare se possit, eumque in desperationem praecipitem agi, si relinquendi eam occasionem, ei necessitatem imponeret, v. g. si filia familias, occasione peccandi implicita sit in ipsa Patris domo, & non possit eam devitare, nisi Parentes deserendo. In talibus casibus differenda tantum est absolutio, donec constet poenitentem non amplius in peccatum casurum, ut ait S. Carolus: Praescribenda tamen est vitatio, qua relapsus caveri possit. v. g. ut nunquam sola reperiat cum illo cum quo peccavit, obligare illam ad orationes faciendas, carnemque maceratione domandam, illam etiam obligare debet, ut frequentius ad Confessionem accedat, & similia: sin autem, post similes praecautiones, comperiat Confessarius poenitentem in illud peccatum relabi, deneganda prorsus est absolutio, donec omnino deseruerit proximam peccandi occasionem, quidquid tandem evenire debeat. Ita S. Carolus, Act. p. 4. in Instruct. Confess.

De Sacram. Pœnit. Cap. IX. 155

Resp. Tenetur in hoc casu illos interrogare circa res ad eorum statum pertinentes; v. g. quo pacto & quo motivo, Ordines susceperint? si habeant Beneficia, quomodo illa obtinuerint? utrum plures habeant? an proventus impendant ad alendos pauperes, & ad Ecclesiæ necessitates, detractâ congruâ ad propriam sustentationem portione, quemadmodum tenentur? an Missam illa intentione celebrent, ut ex hoc pecuniam consequantur, quia peccarent mortaliter juxta S. Thomam, qui ait: *Non potest tamen Sacerdos illa intentione celebrare, ut ex hoc pecuniam consequatur, quia peccaret mortaliter*: An sciant cæremonias, & Rubricas Missalis & Breviarii? si addicti sint choro, quomodo hoc fungantur Officio? si sunt Confessores, eos interrogare debet, an ea sciant, quæ ad hoc munus exercendum necessaria sunt? si indulgentiores quàm par est erga pœnitentes suos fuerint, iis non imponendo congruas pro magnitudine criminum pœnitentias, quod tamen facere tenentur ex præcepto Concilii Tridentini, qui ait: *Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum Spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutare, & convenientes satisfactiones injungere*? An se duros præbuerint, impatientes, & charitate destitutos erga pœnitentes? & in his casibus absolvendi non sunt, nisi videantur dispositi ad sequendas sanctas Ecclesiæ leges. Si sint Prædicatores, debet inquirere, utrum prædicent ad sibi laudes & favores hominum acquirendos, aut propter lucrum temporale? Vide quæ diximus, Tomo 2. Tract. 2. cap. 3. q. 30. & 31. utrum sciant quod dicit S. Carolus: *Pu-*
blicorum peccatorum illecebras, quas homi-
nes, depravata consuetudinis errore decepti,

S. Th. Opus.
De Offic. Sa-
cerd. p. 1187.
unico

Concil. Tri-
dent. sess. 14.
cap. 8.

S. Carol.
Actis rit.
Officiæ con-
cionas apiso-

„ pro nihilo putant, Concionator perpetuò re-
 „ prendat, atque in summum odium adducere
 „ contendat: spectacula, ludos, ludicrasque res
 „ id generis, quæ ab ethnicorum moribus origi-
 „ nem ducunt, disciplinæque Christianæ adver-
 „ santur, perpetuò derestabitur, execrabitur
 „ choreas, saltationes, ac tripudia, quibus mor-
 „ tiferæ cupiditates excitantur; de suggestu gra-
 „ viter reprehendet, atque insectabitur scenicas
 „ personatasque actiones, omnem in muliebri
 „ vestitu luxum, caudatas vestes, superbum or-
 „ natum, deformem illam capitis ornandi spe-
 „ ciem, muliebres fucos, ac pigmenta, cætera-
 „ que ad mollitiem, atque adeo ad libidinis in-
 „ citamentum fœdè excogitata omni persuasio-
 „ num vi, & argumentorum quasi telis oppug-
 „ nabit; effusam etiam virorum impensam &
 „ omnem intemperantiam omni studio coarguet:
 „ servorum, quorum opera nulla est, neque
 „ domi, neque foris, multitudinem inutilem,
 „ ac desidem supervacaneam dissuadebit: epulas
 „ illas sumptuosas & comestiones immoderatas
 „ à frugalitate Christiana alienas; omnis intem-
 „ perantiæ, impudiciæ, libidinis, aliorumque
 „ vitiorum illecebras arguet, increpabit, atque
 „ planè dissuadebit; omnem aleam, omnemque
 „ ejus generis ludum, unde jurgiis, furto, ma-
 „ ledictis, ac aliis malis, maleficiisque, quasi
 „ fores aperiuntur, graviter objurgabit, atque
 „ exagitabit: eorum peccata exagitabit, insecta-
 „ bitur, qui ædes suas quasi ad ludum aleato-
 „ rium exponunt, multorum otiosam vitam,
 „ atque voluptuariam ita facilè peccatis exposi-
 „ tam, reprehendet quàm sapissimè.

